

Резюмета на рецензираните публикации на български език и на английски език

Показател 3: Хабилитационен труд – монография

Цветанка Дилкова, Лингвокултурологичният аспект в съвременните учебници по английски език, УИ „Св. Климент Охридски“, 2023, 160 с., ISBN 978-954-07-5874-9

Резюме. Монографичният труд има за цел да представи лингвокултурологичния аспект в съвременните учебници по английски език, като за целта са разгледани и анализирани учебни системи, които се използват на територията на българските средни училища с интензивно изучаване на английски език. Изхождайки от взаимовръзката между историческото, лингвистично и културно развитие на английския език като предпоставка за успешното усвояване на езика-цел е представен кратък преглед на развитието на английския език от създаването му до превръщането му в доминантен език в международен план, изучаването му като глобален език и лингва франка за комуникация. Разгледани са вариантите на изучаване на английски език за специфични цели и интензивното му изучаване в българските средни училища, мястото на лингвокултурологията в съвременното обучение по чужди езици и лингвокултурологичният аспект в определени учебници, предназначени за употреба в българската образователна система.

Abstract. The monographic work aims to present the linguo-cultural aspect of modern English textbooks, and for this purpose are examined and analyzed learning systems that are used on the territory of Bulgarian secondary schools with intensive English language learning. Proceeding from the interrelationship between the historical, linguistic, and cultural development of the English language as a prerequisite for the successful acquisition of the target language, a brief overview of the development of the English language from its creation to its transformation into a dominant language internationally is presented, as well as its study as a Global Language and Lingua Franca for Communication. The options for learning English for specific purposes and its intensive study in Bulgarian secondary schools are discussed and the place of linguo-cultural studies in modern foreign language education and the linguo-cultural aspect in certain textbooks intended for use in the Bulgarian educational system.

Показател 5: Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Цветанка Дилкова, Стратегии за учене при превод в обучението по английски език за химикотехнологични специалности, УИ „Св. Климент Охридски“, 2023, 216 с., ISBN 978-954-07-5824-4

Резюме. В полето на формиране на комуникативни компетентности в инженерното обучение, идеята за развитие на стратегии за учене разкрива редица предизвикателства пред преподаването, както на чужд език, така и на дисциплините от учебния план, доколкото чуждоезиковите умения са необходими за изпълнение на академичните задачи, особено в инженерната сфера. Преводът е естествен фокус на изучаването и прилагането на чуждия език за академични и специализирани цели, което го прави ключов компонент от дизайна на обучението. Тази негова значимост за развитието на комуникативна компетентност в сферата на специализирания английски език ориентира настоящото изследване към приложението на превода и родния език в обучението по специализирани инженерни дисциплини с акцент върху отворен и гъвкав дизайн, автономия на преподавателите и обучаемите.

Abstract. In the field of formation of communicative competences in engineering training, the idea of developing learning strategies reveals a number of challenges for teaching, both in a foreign language and in the disciplines of the curriculum, as far as foreign language skills are necessary to perform academic tasks, especially in engineering. Translation is a natural focus of learning and applying the foreign language for academic and specialized purposes, making it a key component of learning design. This importance for the development of communicative competence in the field of specialized English orients this study towards the application of translation and native language in the education of specialized engineering disciplines with an emphasis on open and flexible design, autonomy of teachers and learners.

Показател 7: Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

Цветанка Дилкова, Интегрирано изучаване на английски език и предметно съдържание, i-Продължаващо образование, т.18/2023, ISSN (online):1312-899X
<https://diuu.bg/emag/15411/>

Резюме. Акцентът в преподаването на английски език бавно, но сигурно се измества от преподаване на общ английски език с цел пътуване, почивка и комуникация в най-общия смисъл към по-специфични цели и потребности, обвързани с професионалната кариера на обучаемите. В ерата на глобализацията вече няма граници за образованието и пазара на труда, а все повече се усеща необходимостта от усвояване на специфични знания, умения и компетентности и ако английският език за специализирани цели отговаря на потребностите на студенти и работещи, то интегрираното преподаване и изучаване на английски език и предметно съдържание (CLIL) се стреми да подготви бъдещите специалисти още на етап средно образование.

Abstract. The emphasis in teaching English is slowly but surely shifting from teaching general English for travel, leisure, and communication purposes in the broadest sense to more specific goals and needs related to the professional careers of learners. In the era of globalization, there are no longer borders for education and the labor market, and the need to acquire specific knowledge, skills and competences is increasingly felt, and if English for specialized purposes meets the needs of students and workers, then Content and Language Integrated Learning (CLIL) seeks to prepare future specialists as early as secondary education level.

Цветанка Дилкова, Лингвокултурологично преподаване на английски език, i-Продължаващо образование, т. 18/2023, ISSN (online): 1312-899X
<https://diuu.bg/emag/15415/>

Резюме. Въпреки че осъзнават значението на развитието на лингвокултурна комуникативна компетентност, преподавателите често са склонни да предпочетат лингвокултурно преподаване с фокус върху усвояване и предаване на лингвистични

знания. Изучаването на културата на носителите на езика-цел се смята за ключова афективна мотивация в обучаемите и в крайна сметка може да се окаже, че спомените им от езиковото обучение са свързани не толкова с лингвистичната компетентност, която е възможно да нямат шанс да използват, а по-скоро с културните аспекти.

Abstract. Although teachers are aware of the importance of developing linguocultural communicative competence, they often tend to prefer linguocultural teaching with a focus on acquisition and transfer of linguistic knowledge. Learning the culture of the speakers of the target language is thought to be a key affective motivation for learners, and it may finally turn out that their memories of language learning are related not so much to linguistic competence, which they may not have a chance to use, but rather to cultural aspects.

Цветанка Дилкова, Учебните системи по английски език в контекста на лингвокултурологията, i-Продължаващо образование, т. 18/2023, ISSN (online): 1312-899X <https://diuu.bg/emag/15421/>

Резюме. Учебните системи по английски език са предназначени за изучаване на езика и културата на носителите на този език в тяхното разнообразие. Те имат потенциала да осигуряват не само насоки в изучаването на езика, но и да служат за платформа за представяне на културното разнообразие и толерантност, както и да се използват за интегративна среда за постигане на интердисциплинарни знания и лингвокултурна компетентност.

Abstract. English language learning systems are designed to study the language and culture of native speakers in their diversity. They have the potential to provide not only guidance in language learning, but also to serve as a platform for representing cultural diversity and tolerance, as well as to be used as an integrative environment to achieve cross-disciplinary knowledge and linguocultural competence.

Цветанка Дилкова, Глобалният език на нашето съвремие. – сп. Philologia/Филология, бр. 42/2022, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, Факултет по класически и нови филологии, София, ISSN (print): 0204-8779, стр. 59–65

Резюме. Настоящата статия представлява опит да се хвърли светлина върху причините за широкото разпространение на английския език по света превръщайки го в глобален език и глобален английски език. Посочени са критериите, според които един език може да се счита за глобален език. Този статут оказва въздействие както върху населението на англоезичните страни, така и върху хората, които го изучават като чужд език.

Abstract. This article is an attempt to shed light on the causes of the widespread spread of English around the world by turning it into a global language and global English. The criteria according to which a language can be considered a global language are set out. Its status inevitably has an impact on both the population of English-speaking countries and those who study it as a foreign language.

Цветанка Дилкова, Родният език като средство за овладяване на комуникативна компетентност, i-Продължаващо образование, т. 18/2023, ISSN (online): 1312-899X
<https://diuu.bg/emag/15400/>

Резюме. В средата на чуждоезиковото обучение родният език на обучаваните обикновено функционира като основно средство за комуникация. Усвояването на граматически и комуникативни знания в изучаването на чужд език се осъществява на базата на концептуалната основа на родния език. Тази информация се съхранява в структурата на езика, образувайки обща картина на дадена езикова и културна общност. Родният език в средата на обучението по втори език е по-уязвим и податлив на промяна отколкото в чуждоезикова среда, където той обикновено е единственото средство за комуникация.

Abstract. In foreign language teaching, the native language of the learners usually functions as the main means of communication. The acquisition of grammatical and communicative knowledge in the study of a foreign language is carried out on the basis of the conceptual basis of the native language. This information is stored in the structure of the language forming a general picture of a given linguistic and cultural community. The native language in the setting of second language learning is more vulnerable and susceptible to change than in a foreign language environment, where it is usually the only means of communication.

Цветанка Дилкова, Персонални стратегии за учене и тяхната ефективност, i-Продължаващо образование, т. 18/2023, ISSN (online): 1312-899X <https://diuu.bg/emag/15398/>

Резюме. Целта на преподаването е да подпомага обучаемите в процеса на развитие на ефективни персонални стратегии за учене. Стратегиите за учене са навсякъде, където се опитваме да научим нещо. Ролята на преподавателя не се ограничава само до функцията да се предизвика осъзнаване от страна на обучаваните за усвояване на подходящите за успешното им представяне стратегии. Преподавателят насочва обучаемите към моделите и усвояването на качества, характерни за постигане на успех, винаги в контекста на техните собствени стратегии.

Abstract. The aim of teaching is to support learners in the process of developing effective personal learning strategies. Learning strategies are everywhere when we try to learn something. The role of the teacher is not limited to the function of inducing awareness on the part of the learners to adopt the strategies appropriate for their successful performance. The teacher directs the learners to the models of good thinking and learning qualities characteristic of success, always in the context of their own strategies.

Цветанка Дилкова, Компетентностите в специализираното обучение по английски език, i-Продължаващо образование, т. 18/2023, ISSN (online): 1312-899X <https://diuu.bg/emag/15395/>

Резюме. Младите хора в днешно време избират образование и професия на базата на емоционалните си предпочитания. Тяхното желание да се реализират успешно (и по възможност по-бързо) в съвременни научни области като опазване на околната среда, производство на безвредни за човешкия организъм и природа материали, създаване на нови „зелени“ високотехнологични продукти и др. изискват от тях задълбочени познания в областта на науката и технологиите и усвояване на знания, умения и компетентности, в това число и комуникативни компетентности на английски език. Необходимостта от

ефективни комуникативни умения на английски език за специалистите е повече от очевидна в съвременната глобализирана среда.

Abstract. Young people nowadays choose education and profession based on their emotional preferences. Their desire to be successful (and if possible, faster) in modern scientific fields such as environmental protection, production of materials harmless to the human body and nature, creation of new "green" high-tech products, etc. require them to have in-depth knowledge in the field of science and technology and to acquire knowledge, skills and competences, including communication competences in English. The need for effective communication skills in English for professionals is more than evident in today's globalized environment.

Цветанка Дилкова, Релационни междуезикови процеси в обучението по английски език за специфични цели, Деветнадесета научна конференция на нехабилитираните преподаватели и докторанти във ФКНФ, съставител: проф. д-р Мадлен Данова, София, УИ "Св. Климент Охридски", 2022, ISSN: 2738-8158 стр. 165-172

Резюме. Преподаването на английски език за специфични цели е деликатен и изискващ много усилия процес по отношение на съдържание, методика и техники, които съответстват на конкретната научна или професионална област и на необходимия лексикален състав на английски език. Комуникативната компетентност (писмена и устна) е задължителна като един от най-важните компоненти в характеристиките на тристепенното обучение във висшето образование и акцентирана в Европейската квалификационна рамка. Параметрите на тази компетентност – лингвистична, социолингвистична/социокултурна и прагматична – както по отношение на родния, така и на чуждия език обуславят релационните междуезикови процеси, които настъпват в обучението по английски език за специфични цели. В процеса на изучаване на английски език за специфични цели родният език е носител на специализирано знание, което внася допълнителни функции на преминаването през двата езика при усвояване на материала и представлява специфична методическа задача. Употребата на родния език може да се разглежда като комуникативна стратегия, използвана в случаите, когато възникне проблем с осъществяването на конкретна задача, но тя може да е подкрепа, ако е носител на смисъл от конкретно знание и опит, каквито има при специализирания език.

Abstract. Teaching English for specific purposes is a delicate, full of efforts process in terms of content, methodology and techniques that correspond to the specific scientific or professional field and the necessary lexical structure of English. Communicative competence (written and oral) is mandatory as one of the most important components in the characteristics of three-level training in higher education and emphasized in the European Qualifications Framework. The parameters of this competence – linguistic, sociolinguistic/sociocultural and pragmatic – both in terms of native and foreign language determine the relational interlingual processes that occur in English language learning for specific purposes. In the process of learning English for specific purposes, the native language is a carrier of specialized knowledge that brings additional functions to the passage through both languages when absorbing the material and is a specific methodological task. The use of the native language can be considered as a communicative strategy used in cases where a problem arises with the implementation of a specific task, but it can be a support if it is a carrier of meaning from specific knowledge and experience, as is the case in specialized language.

Цветанка Дилкова, Лингвокултурологичен подход в чуждоезиковото обучение, i-Продължаващо образование, т. 17/2022, ISSN (online): 1312-899X
<https://diuu.bg/emag/14046/>

Резюме. Лингвокултурологичният подход е отражение на съвременните изисквания в областта на чуждоезиковото обучение, пречупени през призмата на културния аспект, и възниква в резултат от вижданията за езика като културен феномен. Развитието на лингвокултурна компетентност и лингвокултурна саморефлексия у обучаваните е от съществено значение за чуждоезиковото усвояване.

Abstract. The linguo-cultural approach is a reflection of the modern requirements in the field of foreign language learning refracted through the prism of the cultural aspect and arises as a result of the views on language as a cultural phenomenon. The development of linguocultural competence and linguocultural self-reflection in learners is essential for foreign language acquisition.

Tsvetanka Dilkova, *Linguocultural Diversity and Challenges in Learning International English*, сборник от научна конференция на тема: 70 години специалност „Тюркология“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, УИ „Св. Климент Охридски“, 2022

Резюме. Английският език се е превърнал в най-често използваното средство за комуникация в световен мащаб и в крайна сметка в това, което в научната литература се определя като „международен английски“ или „глобален английски“. В статията се разглеждат някои от основните фактори, допринасящи за неговото доминиране в различни области, включително образованието, и се представя лингвокултурното многообразие в процеса на изучаване на международен английски език, както и предизвикателствата, с които могат да се сблъскат обучаемите и учителите.

Abstract. The English language has evolved into the most commonly used means of communication worldwide and eventually has become what is referred to in scientific literature as *International English* or *Global English*. The paper discusses some of the major factors contributing to its dominance in a variety of fields, including education, and presents the linguocultural diversity in the process of learning International English, as well as the challenges learners and teachers might encounter.

Цветанка Дилкова, Диктовката като лингводидактически инструмент, Лингводидактически записи, София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2022, ISBN: 978-954-07-5609-7, стр. 532–539

Резюме. Целта на настоящата статия е да се открие възможността да се реабилитира и възстанови диктовката в условията на съвременното чуждоезиково обучение. Посочват се някои полезни практики, които преподавателите по английски език умело и целенасочено да използват в своята работа с обучаемите. Въпреки че диктовката често се използва като средство за оценяване на знанията на обучаемите относно правилния правопис и коректна употреба на граматическите форми, тя би могла да играе ролята и на инструмент, чрез който да се обогатяват знанията не само в лингвистично, но и в комуникативно отношение.

Abstract. The purpose of this article is to highlight the opportunity to rehabilitate and restore dictation in the conditions of modern foreign language teaching. Some useful practices that English teachers can skillfully and purposefully use in their work with learners are mentioned. Although dictation is often used as a means of assessing learners' knowledge of the correct spelling and correct use of grammatical forms, it could also act as a tool to enrich knowledge not only linguistically but also communicatively.

Цветанка Дилкова, Диференцирано преподаване и чуждоезиково обучение в академично разнородна среда. Осемнадесета конференция на нехабилитирани преподаватели и докторанти във Факултета по класически и нови филологии, съставител: проф. д-р Мадлен Данова, София, УИ "Св. Климент Охридски", 2022, ISSN: 2738-8158, стр. 251-257

Резюме. Един от основните проблеми на съвременното чуждоезиково обучение, с който се сблъскват ежедневно преподавателите и който затруднява тяхната професионална дейност, е голямото разнообразие от характери и стилове на учене и възприемане на обучаваните в класната стая и в същото време унифицираната учебна програма, която преподавателите трябва да съблюдают стриктно независимо от индивидуалните различия на своите учаци. Диференцирането на преподаването предполага съобразяване с характерните особености на обучаваните (сходни нива на владеење на чуждия език, сходни стилове на учене и пр.) с цел осигуряване на подходяща за тях учебна среда. Настоящата статия разглежда основните принципи на диференцираното преподаване и тяхното приложение в академично разнородна среда на обучение по чужд език. Представени са различни примери на диференцирано чуждоезиково обучение като част от съвременната лингводидактика.

Abstract. One of the main problems of modern foreign language teaching that teachers face on a daily basis and which hampers their professional activity is the wide variety of characters and styles of learning and perception of learners in the classroom and at the same time the unified curriculum that teachers must strictly observe regardless of the individual differences of their students. The differentiation of teaching implies considering the characteristics of the learners (similar levels of foreign language proficiency, similar learning styles, etc.) in order to provide a learning environment suitable for them. This article examines the basic principles of

differentiated teaching and their application in an academically heterogeneous foreign language learning environment. Various examples of differentiated foreign language learning as part of modern linguodidactics are presented.

Цветанка Дилкова, Методически аспекти на употребата на роден език в обучението по чужд език. Седемнадесета конференция на нехабилитирани преподаватели и докторанти във Факултета по класически и нови филологии, съставител: проф. д-р Мадлен Данова, 2022, ISSN: 2738-8158, стр.350-358

Резюме. Статията разглежда ролята и употребата на роден език (L1) в обучението по английски език като чужд език на базата на различни изследвания, проведени в различни части на света. Установява се, че родният език се използва на практика от преподавателите и обучаваните в световен мащаб на места, където английският език се изучава и преподава като чужд език. Изводът от направените проучвания показва, че от методическа гледна точка L1 е съществена част от инструментариума за подпомагане на обучаваните в усвояването на различни умения по английски език.

Abstract. The article examines the role and use of the native language (L1) in the teaching of English as a foreign language on the basis of various studies conducted in different parts of the world. It is established that the native language is used in practice by teachers and learners worldwide in places where English is learned and taught as a foreign language. The conclusion of the studies shows that from a methodological point of view L1 is an essential part of the toolkit to support learners in learning different English language skills.

Цветанка Дилкова, Изучаването на английски език в академична среда, Лингводидактически ракурси, съставители: Димитър Веселинов, Милена Йорданова, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2020, ISBN: 978-954-07-4982-2, стр. 569-575

Резюме. Изучаването на английски език в академична среда има своите специфики и те са резултат от конкретните условия за включване на обучаемите в дадена програма. Чуждестранните студенти, които изучават английски език в англоезична среда трябва да

усвоят всички умения за работа с втори език (английски), за да могат успешно да се справят на академично и ежедневно практическо ниво. За студентите, които учат в среда на роден език и английският език се превръща в език-цел, се проявява друг тип мотивация и съответно институционални и персонални цели на обучението и следващите от това оценки за резултата – качеството на придобитите знания, интегрирането им в професионалната компетентност и социалното им значение.

Abstract. Learning English in an academic environment has its own specifics and they are the result of the specific conditions for inclusion of learners in a program. International students who study English in an English-speaking environment must master all the skills to work with a second language (English) in order to be able to successfully perform at an academic and daily practical level. For students who study in a native language environment and English becomes a target language, another type of motivation and respectively institutional and personal goals of the training are manifested and the subsequent assessments of the result – the quality of the acquired knowledge, its integration into the professional competence and their social significance.